

praksi. -- Fuchs: Stát jako organismus. -- Genese problému sudetských Němců.

Prager Archiv für Gesetzgebung und Rechtsprechung XX., 14. -- Die neue Eisenbahnverkehrsordnung (Schoefl). -- **15.** -- Die neuen Eisenbahn-Übereinkommen. -- **16.** -- Waffen- und Sprengmittelverbote. -- Außerordentliche Verfügungen für das ganze Staatsgebiet. -- Schutz der tschechoslowakischen Währung. -- Nationalbank-Gesetz: Novellierung. -- Auszahlungsbeschränkungen bei Einlagen und Versicherungen. -- **17.** -- Eintritt des Staates in die Wehrbereitschaft. -- Persönliche und Sachleistungen im Falle der Wehrbereitschaft. -- Mehlmischungsverhältnis. -- Einrichtungen an Gewässern und Wasserbauten. -- Verzeichnung, Pflichtanbot und Ablieferung von ausländischen Zahlungsmitteln usw. -- Erfordernisse bei der Warenausfuhr. -- Reisen ins Ausland. -- Arbeitspflicht bei der Wehrbereitschaft. -- Evakuierungskosten. -- Oberstes Wirtschaftsamt. -- Benzin-Beschränkungen. -- Verfahren vor den Gerichten. -- Staatshoheit in Bahnangelegenheiten. -- Ausfuhr von Zahlungsmitteln usw. -- Kleingeldsystem und Aktien-Zettelbank: Novellierung. -- Internationale Eisenbahn-übereinkommen: Inkrafttreten. -- Auszahlungsbeschränkungen bei Einlagen und Versicherungen.

Prager juristische Zeitschrift XVIII., 15. -- Eisinger: Sind die tatsächlichen Anknüpfungspunkte (Voraussetzungen) für die Anwendung des ausländischen Rechtes im Zivilprozesse von der Partei vorzubringen? -- Oswald: Die Realhaftung für Steuerrückstände bei freiwilliger Übertragung von Liegenschaften.

Právny obzor XXI., 14. -- Keprta: Plná moc agenta v osnově čsl. obchodního zákona.

Slovenski Pravník LII., 9.—10. -- Dolenc: Simbolična pravna dejanja in izražanja med Slovenci. -- Kušej: Misli k vprašanju o sodniški stalnosti in nepremestljivosti po našem trenutnem pozitivno-pravnem stanju. -- Votič: Takse v sodni izvršbi.

Deník

K šedesátým narozeninám univ. prof. Dr. Emila Svobody.
Dne 2. října 1938 dožil se šedesáti let vynikající náš civilista a filosof JUDr. Emil Svoboda, řádný profesor občanského práva na právnické fakultě Karlovy university v Praze. Narodil se dne 2. října 1878 v Praze. Tamtéž vystudoval vyšší gymnasium v Truhlářské ulici. Práva studoval na to na české universitě v Praze, kdež byl roku 1905 promován na doktora práv. Mezitím již roku 1903 vstoupil u zemského soudu v Praze do přípravné služby soudcovské, odkudž ještě téhož roku přešel do konceptní služby u magistrátu hlavního města Prahy. Tam pracoval v oddělení zabývajícím se assanací pražského Ghetta. Roku 1910 byla

mu udělena na české vys. škole technické v Praze venia legendi pro rakouské právo soukromé se zvláštním zřetelem na nauku o právu knihovním. Roku 1912 habilitoval se pro obor rakouského práva soukromého také na právnické fakultě české university pražské. Roku 1913 byl jmenován na české vysoké škole technické v Praze mimořádným, roku 1919 pak řádným profesorem věd právních. Byl také pověřen suplenturou občanského práva na nově budované universitě Komenského v Bratislavě a na této universitě byl pak roku 1921 jmenován řádným profesorem občanského práva. Úřadu tohoto se však vzdal a vůbec ho nenastoupil. Dne 24. ledna 1924 byl jmenován řádným profesorem občanského práva na právnické fakultě Karlovy university v Praze. Současně byl pověřen konáním přednášek o dějinách právní filosofie na téže fakultě a přednášky tyto vedle přednášek o právu občanském také pravidelně koná.

Literární činnost prof. Dr. Svobody jest velmi obsáhlá. Zahnuje nejen obor práva občanského, nýbrž z velké části i jiné vědní obory, zejména obor filosofie. Filosofické promýšlení jednotlivých životních problémů vedlo prof. Dr. Svobodu nejen k sepsání celé řady knih a úvah, nespadaajících do odborné literatury právnické, ale vtisklo svůj ráz i četným civilistickým literárním pracím jubilantovým. Výpočet a ocenění filosofických studií prof. Dr. Svobody dlužno ponechati peru povolanějšímu. Úkolem tohoto článku jest pouze zaznamenati významné práce jubilantovy z oboru civilistického. Úřední činnost v assanačním referátě pražského magistrátu poskytla prof. Dr. Svobodovi látku ke spisu »O reálním dělení domů v obvodu bývalého pražského Ghetta« (1909), na jehož základě byla mu udělena venia legendi pro rakouské právo soukromé se zvláštním zřetelem na nauku o právu knihovním na české vysoké škole technické v Praze. Roku 1910 napsal jubilant pojednání »O právní povaze pražských podjezdů a podloubí«, otištěné ve Správním obzoru, jež vyšlo také v separátním otisku. Roku 1911 publikoval spis »Vůle vnitřní a vůle projevená právním činem«, jenž sloužil za podklad habilitace na právnické fakultě české university v Praze. Dále jest uvést: »Rodinné právo« (1921), dvě nezměněná vydání, rozšířené vydání pak pod názvem »Rodinné právo československé« (1935), »Dědické právo« (1921, druhé vydání 1926), »Ethické a sociální základy práva občanského« (1923), »O věcných právech k věci cizí« (1925), zpracování třetího vydání Tilschova Občanského práva, části všeobecné (1925), »Právo knihovní« (1931), z nejnovější doby pak »Ideové základy občanského práva« (1936).

Byly uvedeny toliko práce, které vyšly ve formě samostatných knih. K nim přistupuje však celá řada pojednání z oboru práva občanského, jakož i literárních zpráv a recenzí v odborných právnických časopisech, zejména v Českém právu, jehož jest prof. Dr. Svoboda od roku 1919 redaktorem, v Právniku, ve Sbor-

níku věd právních a státních a jinde. Dále jest uvést zpracování četných hesel, spadajících do oboru občanského práva, v Masarykově slovníku naučném, komentování §§ 187 až 284 obč. zák., jednajících o poručenství a opatrovnictví, v Roučkově-Sedláčkově Komentáři k československému obecnému zákoníku občanskému, na jehož vydávání se jubilant jako spolupracovník účastní, pojednání »Das tschechoslowakische Eherecht« v souborném díle: Das Eherecht der europäischen Staaten, vycházejícím v Berlíně, jakož i příspěvky do italského Annuario di Diritto Comparato e di Studi Legislativi, vycházejícího v Římě.

Samostatným a důležitým článkem ve vědecké činnosti prof. Dr. Svobody jest jeho významné spolupůsobení při tvoření právního řádu Československé republiky. Mimo jiné dlužno vzpomenouti zejména z prvních dob popřevratových účasti jubilantovy při redakci manželské novely (zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 Sb. zák. a nař.). Nad jiné významným jest však spolupůsobení prof. Dr. Svobody při poradách, vedoucích k vypracování návrhu nového občanského zákoníka československého. Prof. Dr. Svoboda byl referentem subkomitétu pověřeného roku 1920 revisí právních předpisů o právu dědickém a z jeho pera vyšel roku 1921 (druhé vydání roku 1924) návrh tohoto subkomitétu na úpravu nového textu příslušné části občanského zákoníka spolu s důvodovou zprávou. Když byla roku 1926 zřízena při ministerstvu spravedlnosti komise superrevisní, stal se prof. Dr. Svoboda jejím členem a po celou dobu jejího trvání účastnil se vynikající měrou jejích porad. Byl referentem pro právo dědické a korreferentem pro právo rodinné. Připravil též k usnesenému textu osnovy nového občanského zákoníka, vyšlé z porad superrevisní komise, důvodovou zprávu k předpisům jednajícím o právu dědickém a k části předpisů jednajících o právu manželském. Když bylo skončeno meziministerské řízení o superrevisní osnově, účastnil se prof. Dr. Svoboda v roce 1935 a 1936 prací na konečné redakci částí jmenované osnovy, které staly se obsahem vládního návrhu nového československého občanského zákoníka.

Za své vynikající vědecké zásluhy byl prof. Dr. Svoboda zvolen za mimořádného člena České akademie věd a umění. Byl členem státního soudu, jest řádným členem Sociálního ústavu a členem Slovanského ústavu. Ve studijním roce 1929/30 byl děkanem, ve studijním roce 1930/31 pak proděkanem právnické fakulty Karlovy university. Z ostatních četných funkcí jest uvést členství v komisi pro státní zkoušky judičiální a historicko-právní. V letech 1919—1922 byl prof. Dr. Svoboda členem revolučního a prvního voleného zastupitelstva Pražské obce. Po dlouhou řadu let věnoval se sociální péči a svojí vzácnou radou a pomocí přispěl všude tam, kde toho bylo potřeba.

Prof. Dr. Svoboda vychoval dlouhou řadu právníků, kteří všichni rádi vzpomínají na jubilantovo mistrovství, s jakým dovede posluchače při přednáškách upoutati a vzbuditi u nich

opravdový zájem pro obor jím zastávaný. A nejsou to jen přednášky na universitě, kde byla jubilantovi dána příležitost rozvinouti svoje skvělé umění přednášecské. Dlužno tu vzpomenouti také dlouhé řady poutavých přednášek, které prof. Dr. Svoboda neúnavně konal v universitních extensích, na svobodné škole politických nauk, na Vyšší škole sociální péče, ve vzdělávacím sboru české obce sokolské a jinde a v nichž se zabýval ponejvíce obory právní vědy a filosofie. Všichni ti, kterým bylo dopřáno slyšeti živé jeho slovo, vzpomínají s vděčností a úctou svého vynikajícího učitele u příležitosti jeho životního jubilea.

Celá právnická veřejnost přeje prof. Dr. Svobodovi z plna srdce pevné zdraví a plnou životní pohodu do dlouhé řady dalších let klidné a spokojené práce.

Andres.

Profesor Rauchberg zemřel. V pohnutých dnech konce září zemřel Dr. Heinrich Rauchberg, profesor německé university pražské ve výslužbě. Rauchberg narodil se 12. dubna 1860 ve Vídni, po právnických studiích vstoupil do ústřední statistické komise rakouské, které stál tehdy v čele známý statistik Inama-Sternegg. Pod jeho vedením přecházel Rauchberg od zpracování výsledků různých šetření z oboru hospodářské a sociální statistiky k větším samostatným pracím statistickým (zvláště *Die Bevölkerung Oesterreichs, Die Berufs- und Gewerbezahl im Deutschen Reich*). Habilitovav se r. 1891 pro obor statistiky na universitě vídeňské, stal se r. 1896 profesorem statistiky a správního práva na německé universitě pražské. Jeho nejvýznačnějším dílem statistickým, které má úzký vztah k našim poměrům a které dosud neztratilo svůj význam, je studie *Der nationale Besitzstand in Böhmen* (1905), rozbor stavu i vývoje české a německé državy v Čechách, na základě veškerého i nepublikovaného materiálu, který bylo lze v té době opatřiti. Studie tato, která přes svůj vědecký ráz naplněna byla duchem německo-nacionálním, vzbudila v tehdejší době mimořádnou pozornost a dala podnět nejen k četným polemikám, nýbrž též k podobným statistickým studiím s české strany. Rozdělení českého a německého území v důsledku mnichovské dohody r. 1938, v podstatě na základě údajů z rakouského sčítání lidu, dodává této Rauchbergově knize ještě dnes zvláštní aktuálnosti. Sluší vzpomenouti pojmu obcovací řeči, na kterém se zakládala rakouská národnostní statistika, tak sporného, který byl též Rauchbergem podroben ostré kritice.

Od prací statistických obrátil se Rauchberg později k pracím sociálně-politickým, z finančního a správního práva, po převratu pak z práva mezinárodního, zejména věnoval pozornost problémům Společnosti národů a ochrany menšin. Širším kruhům jest určena jeho *Bürgerkunde der Tschechoslowakischen Republik*, která vyšla r. 1935 již ve třetím vydání.

Životní dráha Rauchbergova, který až do poslední doby svého života vzdor vysokému věku účastnil se veřejného života ve Sta-